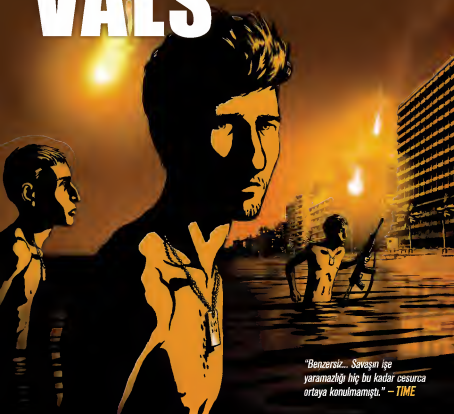

LÜBNAN'DA BİR SAVAŞIN HİKAYESİ

BESİR'LE VALS

WALTZ WITH
BASHIR

*"Benzersiz... Savaşın işe
yaramazlığı hiç bu kadar cesurca
ortaya konulmamıştı." – TIME*

ARI FOLMAN VE DAVID POLONSKY

ARI FOLMAN Tel Aviv’de yaşıyan bir sinemacı olarak **WALTZ WITH BASHIR** adlı canlandırma belgeseli yazdı, prodüktörlüğünü yaptı ve yönetti. **SAINT CLARA** ve **MADE IN ISRAEL** gibi filmleriyle birçok ödül aldı. **SAINT CLARA** filmi en iyi film ve en iyi yönetmen ödüllerinin yanı sıra, 1996 *Berlin Film Festivali*’nde *Halk Oyu Ödülü*’nü aldı. Bunun dışında, televizyon için prodüktörlük ve yazarlık yapmaktadır. İsrail’de **IN TREATMENT** adıyla oynatılan ve Amerika’da HBO’nun yeniden yapımını gerçekleştirdiği dizi de bu çalışmalar arasındadır.

DAVID POLONSKY **WALTZ WITH BASHIR** adlı canlandırma filmin sanat yönetmeni ve baş illüstratörü. İllüstrasyonları önemli İsrail gazete ve dergilerinde yayımlanmaktadır. Televizyon için birçok canlandırma kısa film çekti. Çocuk kitabı illüstrasyonları için birçok ödül aldı. İsrail’in prestijli sanat akademisi *Bezalel*’de illüstrasyon eğitimi vermektedir.

LÜBNAN'DA BİR SAVAŞIN HİKAYESİ

BESİR'LE VALS

ARI FOLMAN VE DAVID POLONSKY

LÜBNAN'DA BİR SAVAŞIN HİKAYESİ

BESİR'LE VALS

WALTZ WITH BASHIR

ARI FOLMAN VE
DAVID POLONSKY

ÇEVİRİ, BALONLAMA, KAPAK
ve YENİ SAYFA DÜZENİ

HGGÜRAK

2017

BOAZ'IN ARADIĞI GECE. O KİŞİN EN KÖTÜ GECELERİNDEN BİRİDİ.
2006 YILININ OCAK AYIYDI. OTUZ YILLIK DOSTLUĞUMUZA RAĞMEN
BANA ANLATTIKLARI İÇİN PEK DE HAZIR SAYILMAZDIM.

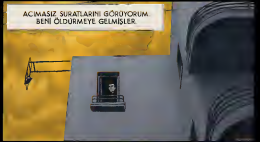

YIRMI ALTI KÖPEK.

ACIMASIZ SURATLARINI GÖRÜYORUM.
BENİ ÖLDÜRMEYE GELMİŞLER.

ALT KATTAKI OFİSİN SAHİBİ BERTOLD'A ŞÖYLE DİYORLAR: "BOAZ REİNİ
BİZE VER, YOKSA BÜTÜN MÜŞTERİLERİNİ BİR DAKİKA İÇİNDE PARÇALARIZ!"

30 DEĞİL DE 26 OLDUĞUNU
NEREDEN BİLİYORSUN?

İNAN BANA BİLİYORUM. NEDENİNİ
DE TAHMİN EDEBİLİYORUM.

ARI
FOLMAN

BOAZ
REIN

SANA ANLATMADIĞIM
ŞEYLER VAR.

NE GİBİ?

BİRSİN... 1982 YAZINDA...

...SAVAŞIN BAŞLARINDA, ARANANLAR LİSTESİNDEKİ FİLİSTİNLİLERİ
BULMAK İÇİN LÜBNAN'DAKİ KÖYLERE GİTMİŞTİK.

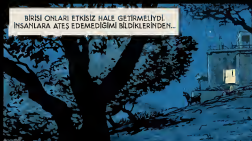
KÖYE BİRİ YAKLAŞTIĞINDA KÖPEKLER
KOKUYU ALIP HAVLIYORLAR VE
HERKESİ UYANDIRIYORLARDI

BÖYLECE, ARANAN-
LAR DA KAÇIYORDU

BİRİSİ ONLARI ETKİSİZ HALE GETİRMELİYDİ.
İNSANLARA ATEŞ EDEMEDİĞİMİ BİLDİKLERİNDEN...

...ÖNDEN GİDİR SUSTURUCUYLA KÖPEKLERİ VURMA İŞİNİ BANA VERDİLER.

26 KÖPEK... HER BİRİNİ HATIRLIYORUM; HER YÜZÜ, HER 'YARAY!' GÖZLERİNDEKİ BAKIŞL...

RÜYALARINA GİRMESİ İÇİN NE KADAR ZAMAN GEÇTİ?

YIRMİ YIL.

BU KONUDA BİR ŞEY YAPMAYI DENEDİN Mİ?

NE GİBİ?

TERAPİST, PSİKİYATRİST, MASAJ TEDAVİSİ
YA DA BAŞKA BİR ŞEY?

HAYIR SADECE
SENİ ARADIM.

BU DA BİR TÜR
PSİKOTERAPİ DEĞİL Mİ?

BEN SADECE
BİR YÖNETMENİM.

LÜBMANDA YAŞANANLARLA
İLGİLİ BİR ŞEYLER HATIRLA
MİYOR MUSUN?
BEYRUT, SABRA, ŞATILLA?

NE HATIRLAMALIYIM?

KATLIAMDAN SADECE
YÜZ METRE UZAKTAYDIN.

İKİ YÜZ YA DA ÜÇ YÜZ
METRE UZAKTAYDIM...
GERÇEĞİ SOYLEMEM
GEREKİRSE...

...HIÇBİR ŞEY HATIRLAMİYORUM.

O GECE...

... 20 YILDIR İLK DEFA...

...LÜBNAN'DAKİ SAVAŞLA İLGİLİ BİR ŞEYLER HATIRLADIM.

SADECE LOBNAN'LA İLGİLİ DEĞİL, BATI BEYRUT'LA...

...VE SADECE BATI BEYRUT'LA DA İLGİLİ DEĞİL...

ERTESİ SABAH İLK İŞİM. EN İYİ ARKADAŞIM
ORI SIVAN'I GÖRMEYE GİTMEK OLDU.

NELER OLUYOR? SAAT
SABAHIN ALTI BUÇUĞU.

HEPİMİZİN AVUKAT, DOKTOR YA DA
TERAPİST ARKADAŞLARI VARDIR.
BAZEN BU ARKADAŞLIKLAR ONLARA
PAHALIYA PATLAR.

AMA AVUKAT ARKADAŞIMI
SABAHIN ALTI BUÇUĞUNDA
UYANDIRMAZSIN.

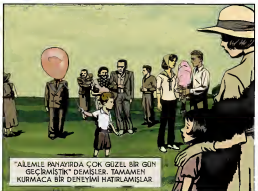
ÇÜNKÜ AVUKATIM
SENDEN ON KAT DAHA
PAHALIYA MAL OLURDU.

**ORI
SIVAN**

ANLAYAMIYORUM... NEDEN
BOA'ZIN KÖPEKLERLE İLGİLİ
RÜYASI BENİM HAFIZAMI TE-
TİKLEDİ? HALBUKİ BU OLAYIN
BENİMLE HİÇ İLGİSİ YOK

HAFIZA HAREKETLİDİR, CANLIDIR.

EĞER BAZI AYRINTILAR EKSİKSE,
HAFIZA BU BOŞLUKLARI HIÇ OLMAMIS
ŞEYLERLE DOLDURUR.

YANI BENİM
KATLIAMLA
İLGİLİ HATIR-
LADIKLARIM
GERÇEK
DEĞİLLER Mİ?
BUNLARI
BEN Mİ
UYDURDUM?

BİLMİYORUM AMA DOĞRU-
LAYABİLİRİZ DEĞİL Mİ?
YANINDA KİM VARDI?

CARMİ CNA'AN... LİSEDEN, HATIRLIYOR MUSUN? ŞU AN HOLLANDA'DA. VE KİM OLDUĞUNU HATIRLAYAMADIKSIN. BİRİ DAHA VARDI.

BU DURUM SENİ RAHATSIZ
EDİYORSA HOLLANDA'YA
GİT VE ONA SOR.

BU TEHLİKELİ OLMAZ MI? BELKİ
KENDİMLE İLGİLİ BİLMEK İSTEME-
YECEĞİM ŞEYLER KEŞFEDERİM.

HİÇ DE DEĞİL.
BİLMEK İSTEDİĞİN
ÖNEMLİ ŞEYLER
KEŞFEDECEKSİN.
GERÇEKTEN GİTMEK
İSTEMEDİĞİMİZ
YERLERE GİTMEYİZ
ZATEN. İÇİMİZDEKİ
MEKANIZMA BİZİM
KARANLIK YERLERE
GİRMEYİZİ ENGELLER.
HAFIZAMIZ BİZİ
GİTMEMİZ GEREKEN
YERE GÖTÜRÜR.

CARMI SON YIRMI YILDIR HOLLANDA'DA YAŞIYORDU. ONU HEP ZİYARET ETMEK İSTEDİYSE DE, HER NASILSA OLMAMIŞTI. BUNCA ZAMAN SONRA, UNUTULAN BİR SAVAŞ ARAŞTIRMASI BAHANESİYLE ONU ZİYARET ETMEK TUHAFTI.

SURALARI GÖRÜYÖR MÜSÜN?

HEPSİ BENİM.

ŞURADAKİ AĞAÇLARDAN NEHRE KADAR, YAKLAŞIK ON DÖNÜM.

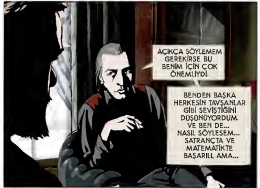
HEPSİNİ FALAFEL(*) SATARAK MI ALDIN?

EYET, SADECE FALAFEL.

(*) FALAFEL, Arapça biber anlamına gelen 'YER' kelimesinden türetilmiştir. Falafel; nohut, soğan, sarımsak ve çeşitli baharatlarla yapılan bir çeşit nohut köftesidir. Ortadoğu mutfağında sık görülen falafel, dünyada da yaygın olarak tüketilmektedir.

SONRA SAVAŞ BAŞLADI VE BİZİ O LANET
"AŞK GEMİSİ"NE BİNDİRDİLER.

SONRA BEN...

...DOMUZ GİBİ KUSTUM.

DÜŞMAN BU HALİMİ GORSE
NE DÜŞÜNÖR DİYE MERAK ETTİM.

SONUNDA
GÖVERTEYE YIGILDIM
VE UYKUYA DALDIM.

KORKUNCA UYURUM.

BUGÜN BİLE UYUYORUM
VE HALÜSİNASYON
GÖRÜYÖRÜM.

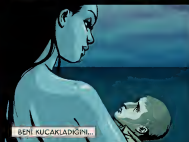
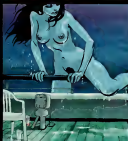
GÜVERTEDE BİLİNCİSİZCE YATARKEN...

...BİR KADININ GELİR...

...BENİ ALDIĞINI
HAYAL EDİYORDUM.

BENİ KUCAKLADIĞINI...

VE İLK KEZ SEVİŞTİMİ.

UZAKTAN ARKADAŞLARIMI GÖRÜYÖRÜM.

ALEVLER İÇİNDE KÖL OLDUKLARINI...

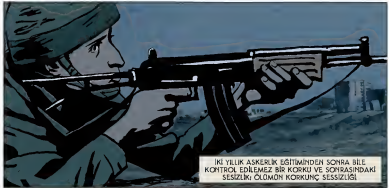

GÖZLERİMİN ÖNÜNDE...

GEMİ DEMİR ATMADAN
HEMEN ÖNCE UYANDIM.

İKİ YILLIK ASKERLİK EĞİTİMİNDEN SONRA BİLE
KONTROL EDİLEMEZ BİR KORKU VE SONRASINDAKİ
SESİZLİK ÖLÜMÜN KORKUÇ SESİZLİĞİ

HAVA İYİCE AYDINLANDIĞINDA
YARATTIĞIMIZ TAHRİBATI GÖRDÜK.

VE ARABADAKI...

...AİLE FERTLERİNİN CESETLERİNİ

SEN DE BENİMLE MİYDİN?

SÖYLEMEK ZOR.

NE DEMEK İSTİYORSUN? ORADA MİYDİN?

BİLMİYORUM. HAYIR...
KATLIAMLA İLGİLİ HİÇBİR
ŞEY HATIRLAMİYORUM.

AMA KATLIAM OLDUĞU
SİRADA BEYRUT'TAYDIN.

EYET ORADA OLDUĞUMU HATIRLIYORUM.
BEYRUT'A GİRİŞİMİZİ ASLA UNUTAMAM...
AMA KATLIAM... NASIL DESEM?
SİSTEMİMDE KAYITLI DEĞİL.

CARMININ YANIN-
DAN AYRILDIKTAN
SONRA...

TAXI

...TAKSİYİ AMSTERDAM
HAVAALANINA GİDERKEN...

...BİR ANDA...

...BÜTÜN HATIRALARIM
GERİ GELDİ...

HALÜSİNASYON DEĞİLDİ... BİLİNÇALTIMIN
ÖRNEĞİ DEĞİLDİ HATIRLADIKLARIM.

SAVAŞIN İLK GÜNÜYDÜ. 19 YAŞINDAYDIM
VE DAHA TRAŞ OLMAYA BİLE BAŞLAMAMIŞTİM.

YOLDA GİDİYORUZ. BİR TARAFIMIZDA MEYVE
BAHÇELERİ VAR; DİĞER TARAFIMIZDA DA DENİZ.

KARANLIK ÇÖKENE KADAR HER YERE,
HER ŞEYE ATEŞ EDİYORUZ.

O GECE DURDUĞUMUZDA BİR SUBAY BANA ŞÖYLE DİYOR:

YARALI LARI VE ÖLÜLERİ
ALIN. SONRA GİDİP
ONLARI BİR YERE
ATIN.

ATALIM MI?

EVET ATIN.

NEREYE
ATALIM?

NE BİLEYİM BEN?
SURAĞA, PARLAK İŞİĞİN
ORAYA OLABİLİR. CESETLERİ
ORAYA ATTIYORLAR.

ORAYA DOĞRU GİDİYORUZ... DAHA ÖNCE HİÇ
AÇIK BİR YARA YA DA BÖYLE BİR KANAMA
GÖRMEMİŞTİM. ONLARCA YARALI VE ÖLÜYLE
DOLU OLAN TANKIN KOMUTASI BENDEYDİ
PARLAK IŞIKL YANİ KURTULUŞU ARIYORDUK.

NE YAPACAĞIZ? NEDEN NE YAPMAMIZ
GEREKTİĞİNİ SÖYLEMİYORSUN?

ATEŞ ET.

KİME?

NE BİLEYİM?
ATEŞ ET İSTE.

DUA ETMEK DAHA YARARLI OLMAZ MI?

O ZAMAN DUA ET VE ATEŞ ET.

SONUNDA HELİKOPTER IŞIKLARINI GÖRÜYÖRÜZ. HALE ŞEKLİNDELER.

İŞİĞA YAKLAŞTIKÇA...

...HER YERDE ÖLÜ VE YARALIAR GÖRÜYÖRÜZ.

BİR SONRAKİ ADIMIM, SAVAŞIN O İLK GECESİNDE BENİMLE ORADA OLAN BİRLERİNİ BULMAKTI
BİRAZ ZAMAN ALDIYSA DA, ARAŞTIRMALARIM BENİ BİYOLOG RONNIE DAYAG'A GÖTÜRDÜ

ADAMLARINDAN BAZILARI ORADA
BENİMLE BULUNMUŞ OLABİLİR Mİ?

KULAĞA MANTIKLI
GELİYOR. KİMYA TARAFIN-
DAYDIK. BATI BÖLGE-
SİNDE. BU MÜMKÜN.

BENİ BU HALİMİLE KAZIRIYOR MUSUN?

HAYR.

BEN DE KENDİMİ
HATIRLAMİYORUM.

ROSH HANIKRA'DA SINIRI
GEÇMEK BANA KISA BİR
GEZİNTİ GİBİ GELMİŞTİ

**RONNIE
DAYAG**

FOTOĞRAF ÇEKTİK, FIKRALAR ANLATTIK. ÇATIŞMAYA
GİRMEYEN ÖNCE EĞLENECEK BİRAZ VAKTİMİZ OLMUŞTU.

TANKTA KENDİNİ GÜVENDE HİSSEDERSİN.
TANK ÇOK BÜYÜK VE KAPALI BİR ARAÇTIR.

TANKIN İÇİNDE, KORUNUYORDUK.

HER ŞEY KONTROLUMUZDA GİBİYDİ.
HIÇBİR ŞEY BİZİ DURDURAMAZDI.

BİRDEN KOMUTAN BANA CEVAP VERMEYİ BIRAKTI
VE BAŞININ ÖNE DÜŞÜŞÜNÜ GÖRDÜM.

TANKA GİRDİĞİMİZDE
O YANIT VERMİYORDU.

SONRA YERDEKİ KANI GÖRDÜM.
KAN BOYNUNDAN GELİYORDU.

KOMUTAYI DEVRALMAM GEREKIYORDU, ANCAK BİR SÜRE
TEPKİSİZ KALAKALDIM. ATEŞE KARŞILIK VERMEK AKUMIZA
BİLE GELMEDEN. TANKTA ÖYLECE BEKLEDİK.

BİR İKİ DAKİKA SONRA
BİR PATLAMA OLDU.

HERKES, SİLAHLARINI BİLE
ALMADAN TANKTAN
KAÇMAYA ÇALIŞTI.

KAÇMAYI BAŞARAMAYIP TANKTA KALANLAR ÖLDÜ.

BEN, DENİZE DOĞRU VE
ZİGZAGLAR ÇİZEREK
ÇİLGİNCA KOSTUM.

HER ŞEYİN BİTTİĞİNİ VE ÖLECEĞİMİ DÜŞÜNDÜM.
BENİ HER AN GÖREBİLİR VEYA BULABİLİRLERDİ

TEK GÖREBİLDİĞİM, ATEŞ ETTİKLERİ BİNA VE YAKLAŞAN BİR TANKTI.
AMA SONRA NEDENDİR BİLMEM, GERİ ÇEKİLMYE KARAR VERDİLER.

KENDİMİ BİZİMKİLER
TARAFINDAN, TERK EDİLMİŞ
HİSSETTİM. YALNIZDIM.

BİR AN, ANNEMİN ÖLDÜĞÜMÜ DUYUNCA NASIL
TEPKİ VERECEĞİNİ DÜŞÜNDÜM. ÇOK YAKINDIK
ONUN SAĞ KOLU GİBİYDİM HEPL.. BANA GÜVENİRDİ
EVDE ONA BİR TEK BEN YARDIM EDERDİM.

GİZLİCE GÖZ ATTIĞIMDA, FİLİSTİNLİLERİN MUHABBET EDİP SİGARA İÇTİKLERİNİ GÖRDÜM. BENİ NEDEN FARK ETMEDİKLERİNİ MERAK ETTİM VE SONRA HERKESİN SALDIRIDA ÖLDÜĞÜNÜ DÜŞÜNDÜKLERİNİ ANILADIM.

KARANLIK ÇÖKENE KADAR BEKLEMeye KARAR VERDİM. BULUNDUĞUM YER SAKLANMAK İÇİN İDEALDİ.

NEDEN BİRMİYORUM AMA DENİZE DOĞRU SÜRÜNMEYE KARAR VERDİM.

GÖRÜLMEK İSTEMİYORDUM.
O YÜZDEN AÇIĞA KADAR YÜZDÜM.

YETERİ KADAR AÇILDIKTAN SONRA, BU
KEZ GÜNEYE DOĞRU YÜZMEYE BAŞLADIM.

SU ÇOK SAKINDI. NEREDEYSE HİÇ DALGA YOKTU. SADECE BEN VE DENİZ.

KENDİMİ GÜVENDE VE HUZURLU HİSSETTİM ÇÜNKÜ DENİZ SAKIN VE HUZURLUYDU.

AMA AYNI ZAMANDA GÜCÜM BİTECEK VE BOĞULACAĞIM DİYE ÇOK KORKUYORDUM. YA DA BİRİ BENİ FARK EDİP VURACAK DİYE... YÜZMEYE DEVAM ETTİYSEM DE, GÜCÜMDEN AZALDIĞINI HİSSEDİYORDUM. KOLLARIMI VE BACAKLARIMI ARTIK ÇOK ZOR HAREKET ETTİREBİLİYORDUM.

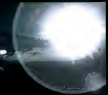

BU YÜZDEN ARADA BİR DÖNLENİP SUYUN BENİ TAŞIMASINA İZİN VERİYORDUM.

NASIL OLDUYSA SONUNDA KIYYA VARDIM VE UZAKTA
IŞIKLAR GÖRDÜM. BUNLAR İSRAİL GÜÇLERİ OLABİLİRDI.

BRİLERİNİN TELSİZDE İBRANİCE
KONUŞTUKLARINI DUYDUM.

ONLARA ULAŞMAM GEREKTİĞİNİ BİLİYORDUM. YORGUNLUKTAN ADIM
ATAMAYACAK HALDE OLMAMA RAĞMEN İŞİĞA DOĞRU YÜRÜDÜM.

SESLER GİDEREK YAKINLAŞMAYA BAŞLAMIŞTI.

BULDUGUM ASKERLERİN BENİ TERK EDEN ALAY OLDUĞUNU ANLADIM.
BANA 8 KİLOMETRE KADAR YÖZMÜŞ OLABİLECEĞİMİ SÖYLEDİLER.

ALAYMA GERİ DÖNDÜKTEN SONRA KENDİMİ, ARKADAŞLARINI TERK ETMİŞ BİRİ GİBİ HİSSETMEYE BAŞLADIM. BENİ HER ARKADAŞLARINI KURTARMAYI DENEMEMİŞ BİRİ OLARAK GÖRDÜKLERİNİ DÜŞÜNDÜM.

ÖLENLERİN AİLELERİYLE BÜTÜN BAĞLARIMI KOPARDIM. BAŞTA MEZARLARINI ZİYARET EDİYORDUM AMA SONRA GİTMİYİ KESTİM. UNUTMAK İSTEDİM. O GÜNLERİ TEKRAR YAŞAMAK İSTEMEDİM.

MEZARLARINI ZİYARET ETTİĞİMDE KENDİMİ SUÇLU HİSSETTİM.

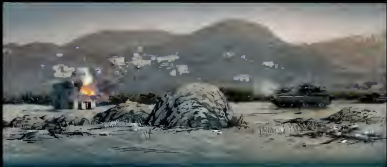
SANKİ YETERLİ ÇABAYI SARF ETMEMİŞİM GİBİ. SİLAHIYLA HERKEŞİN HAYATINI KURTARAN KAHRAMAN TIPINE UYMUYORDUM.

BEN ÖYLE BİRİ DEĞİLİM.

RONNIE DAYAG'IN ALAYA SAĞ SALIM DÖNMESİNDEN BİR AY SONRA...

...ORDU RONNIE'NİN KAÇTIĞI PLAJIN KONTROLÜNÜ ELE GEÇİRDİ. BURASI
AYNI ZAMANDA, SAVAŞIN İLK GECESİ ÖLÜLERİ BOŞALTTIĞIMIZ YERDİ.

BİZE 'YAKINDA BEYRUT'A SALDIRACAGIMIZI VE HEPİMİZİN ÖLECEĞİNİ' SÖYLEDİLER.

AMA PLAJDA MUTLUYDUK...

...VE ÖLÜMÜ PEK DÜŞÜNMEYORDUK.

SAVAŞIN DEVAM ETMEKTE OLUŞU DAHI
BİZİ FAZLACA RAHATSIZ ETMİYORDU.

DAHA BİRÇOK ŞEYİN DE FARKINDA DEĞİLDİK.

MUZ AĞACI YAPRAKLARINDAN BİR SİĞİNAĞIM VARDI. GEÇMİŞİ DÜŞÜNÜYORUM. DA...

RATCHULU YAĞI^(*) KOKUSU HALA MİDEMI
BULANDIRIYOR. BOĞERDE ÇOK POPÜLERDİ.

ODA ARKADAŞIM FRENKEL İÇİN RATCHULU SADECE GÜZEL BİR KOKU DEĞİL, BİR YAŞAM TARZIYDI.

(*) RATCHULU YAĞI, Asya'nın tropikal bölgelerinde bulunan 'Pogostemon Cablin' ağacının kuru yapraklarından elde edilir. Odunsu, topraksı ve tatlı bir kokusu vardır. Az miktarda kullanıldığında bile uyanıcı etki gösterir. Antiseptiktir.

BUGÜN FRENKEL, KARATE, JUDO VE SERBEST STİL SOKAK SAVAŞLARINI BİRLEŞTİREN YEREL DOVUŞ SAMATI DENNIS SURVIVAL JIU JITSU'NUN ULUSAL ŞAMPİYONU. SEKİZ YILDIR DA BU GİHWANI ELİNDE BULUNDURUYOR.

PATCHULUN NASIL KULLANILACAGINI
BILYOR MUSUN?

SHMUEL
FRENKEL

PARMAGINA BIR DAMLA
DOKUYORSUN...

SONRA BOYNUNUN
ARKASINA...

BIRAZ DA ÜZERİNE...
VE BİTTİ

PATCHULİ İLE ARKADAŞLARININ
SENİ KAYBETMESİ İMKANSIZ.

NE KADAR HIZLI YÜRDÜĞÜMÜ
HATIRLIYOR MUSUN? TAŞAN GİBİ.

BUNA RAĞMEN GECE KARANLIĞINDA BİLE BENİ BULABİLİRDİNİZ.
O KADAR GÜÇLÜ BİR KOKUYDU KI, SAVAŞ ALANINDA DAHI
ALMAMA ŞANSINIZ YOKTU. HÂLA KULLANIYORUM.

GÜNLÜK PROGRAMIMIZ SABAH
KAHVİLTİSİ İLE BAŞLADI...

SAHİLDE, KONSERVE SIĞIR ETİ
VE MİS GİBİ YUMURTA.

ARDINDAN EMİR GELDİ:

"TOPLANIN..."

"ÜNİFORMALARINIZI GIYIN..."

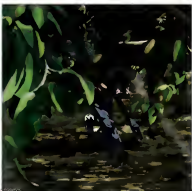

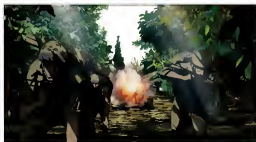
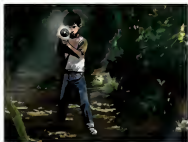
"EKİPLER OLUŞTURUN..."

"VE TERORİST AVINA ÇIKIN..."

(*) RPG-7, Sovyetler Birliği yapımı, geri tepmez bir tanksavar silahı.

KÜÇÜK BİR ÇOCUK.

BEN DE ORADA
MIYDIM FRENKEL?

SORUYA BAKTİ EĞİTİM KAMPINDAN SONRA
NEREYE GİDERSEM SEN DE GELDİN.

ELBETTE ORADAYDIN.

BUNU ÖĞRENDİĞİME SEVİNDİM.
TABİ Kİ ORADAYDIN.

PROFESÖR ZAHAVA SOLOMON, TRAVMA SONRASI STRES BOZUKLUKLARI KONUSUNDA ULUSLARARASI DÜZEYDE TANINMIŞ BİR UZMAN. SANIRIM BELLEĞİNDEKİ BOŞLUKLARI ANCAK O AÇIKLAYABİLİRDİ.

SÖYLER MİSİNİZ, BÖYLE BİR RPG SALDIRISINA UĞRADIKTAN SONRA, BU KADAR DRAMATİK BİR OLAYI HATIRLAMAMAN MÜMKÜN MÜ?

BİZ BUNA DİSOSİYASYON (*) DİYORUZ. BİR İNSANIN, OLAYIN İÇİNDE OLMASINA RAĞMEN KENDİNİ DIŞARDA HİSSETMESİ DURUMUDUR.

BİR KERESİNDE AMATÖR BİR FOTOGRAFÇI ZİNARETİME GELMİŞTİ. ONA 1983'TEKİ AĞIR SAVAŞI NASIL ATLATTIĞINI SÖRÜNCE, "KOLAY OLDU ASLINDA. SAHAŞA UZUN BİR YOLCULUK GİBİ BAKTIM." DEMİŞTİ.

PROF. ZAHAVA SOLOMON

KENDİNE, NE HARİKA SAHNELER GÖRDÜĞÜNDÜ SÖYLEYİP DURMUŞ.

ATES EDENLER, TOPÇULAR, YARALANMIŞ İNSANLAR, ÇIKULUKLAR... HER ŞEYE HAYALİ BİR KAMERADAN BAKMIŞ.

(*) DİSOSİYASYON, BÖLÜNE, KOPMA, GÖZÜME olarak açıklanmaktadır. Disosiyasyon durumunda bellek-bilinç işlevlerinde bir bozulma görülmektedir.

SONRA BİR ŞEY OLMUŞ.
"KAMERA"SI KIRILMIŞ.

SAHİT OLDUĞU ÇOK TRAVMATİK
BİR DURUMU SÖYLE ANLATMIŞTI
"BEYRUT YAKINLARINDA,
AHIRLARIN BULUNDUĞU
BİR HİPODROMA VARMIŞTI."

"ORADA KATLEDİLMİŞ SAFAKÇI ARAP ATLARININ
LEŞLERİNİ GÖRMÜŞTÜM... KALBİM KIRILMIŞTI"

"İNSANLAR SAVAŞIYOR AMA BU ASLİ ATLAR, BÖYLE
BİR SONU HAKETMEK İÇİN NE YAPMIŞLARDI?
BÜTÜN O AT LEŞLERİNİ GÖRMEK DAYANILMAZDI"

KULLANDIĞI KORUMA MEKANİZMASI TAMAMEN DEVRE DIŞI KALMIŞTI. DAHA ÖNCE
SAVAŞA KATILMADAN HER ŞEYİ FOTOĞRAF GİBİ SEYRETMEK ONU KORUYUŞSA DA...

ALTI HAFTA SONRASINDA, LÜBNAN'DAN
İLK KEZ EVE GELDİĞİMDE, GÜNLÜK
HAYATIN NORMAL SÜRDÜĞÜNÜ GÖRDÜM.

HALBUKİ ON YAŞIMDAYKEN, BİR SAVAŞ
OLDUĞUNU HATIRLIYORUM DA...

HAYAT DURMUŞTU.

BÖTÜN BABALAR VE YETİŞKİN
ERKEKLER CEPHEDEYDİ

BÜTÜN ÇOCUKLAR ANNELERİYLE BİRLİKTE EVLERİNDE, KAPALI PANJURLARIN ALTINDA KARANLIKTAKİ OTURURLARDI.

BİR UÇAĞIN ATACAKI BOMBANIN HERKESİ ÖLDÜRME-
SİNEN ENDİŞE EDEREK KİMSE DIŞARI ÇIKMAZDI

ŞİMDİ İSE HERKES KENDİ HAYATINDAYDI
VE BEN DE ÖYLE DAVRANMAYA KARAR VERDİM.

O SIRADA KAFAMDA TEK BİR DÜŞÜNCE VARDI

KIZ ARKADAŞIM YAELİ'YLE TEKRAR BİR ARAYA GELMEK.

BÜTÜN BUNLAR BAŞLAMADAN BİR ÖNCEKİ GECE BENİ TERK ETMİŞTİ.

BENİMLE BİRLİKTE SAVAŞA
KATILMIŞ İNSANLARLA
GÖRÜŞTÜM. NEREDEYSE
HER ŞEYİ HATIRLIYORUM.
SAVAŞIN İLK GÜNÜ...
BEYRUT KUŞATMASI...

BİR DE YAĞILMIN SENİ BİR
HAFTA ÖNCE TERK ETİŞİNİ.

BUNU NEREDEN
BİLİYORSUN?

ONLA YILLARCA AŞIK
OLDUĞUMU BİLMİYOR MUSUN?

GERÇEĞİ SÖYLEMEK GERE-
KİRSE, HAYIR BİLMİYORDUM.

HADİ SORUN
NE? BU
YIRMI YIL
ÖNCEYDİ.

DİNLE! EN AZINDAN
BİR EVİN VE AİLEN VARDI.

AİLE Mİ?
DALGA MI GEÇİYORSUN?
BABAMIN BENİ RAHA-
LATMAK İÇİN NE SÖYLE-
DİĞİNİ BİLİYOR MUSUN?

BABAM BENİ RAHAATLATMAK İÇİN, İKİNCİ DÜNYA SAVAŞINDA STALİNGRAD'DAKİ RUS ASKERLERİNE CEPHEDE BİR YIL SAWAŞTIKTAN SONRA SADECE 48 SAAT İZİN VERİLDİĞİNİ ANLATMIŞTI.

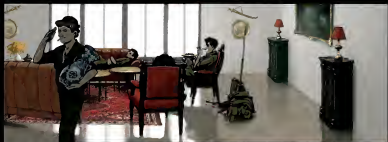
ASKERLERİN TRENLE, EVLERİNE EN YAKIN İSTASYONLARA GİTTİĞİNİ VE ORADA ONLARI BEKLEYEN EŞLERİNİ VEYA KIZ ARKADAŞLARINI ÖPÜR...

...SONRA TEKRAR CEPHEYE GERİ DÖNDÜKLERİNİ SÖYLEMİŞTİ ANLIYOR MUSUN?

BUNUN BENİ RAHAATLATACAĞINI DÜŞÜNÜYDÜ. BELKİ DE HAKLIYDI... 24 SAAT SONRA TEKRAR GÖREVE ÇAĞRILDIM... O SRAALAR YENİ BİR MODA BAŞLAMIŞTI BOMBA YÜKLÜ ARABALAR.

ORADA, TELEVİZYONUN KARŞISINDA BİR SUBAY GÖRDÜM. BANA BAKMIYORDU BİLE. ŞOFÖRÜNE SÖREKLİ "İLERİ SAR" DEYİP DURUYORDU.

İLERİ SAR.
İLERİ SAR.

ŞOFÖR VİDEOMUN DÜĞMELERİNE BASIP DURUKEN, SUBAY BANA DÖNEREK:

DİNLE. SANA ÖNEMLİ BİR ŞEY SÖYLEYECEĞİM.

KIRMIZI BİR MERSEDESİN SİZİ HAVAYA UÇURMAK İSTEDİĞİ HAKKINDA BİR İHBAR ALDIK. BU YÜZDEN GÖRDÜĞÜNÜZ YERDE SİZ ONU HAVAYA UÇURUN.

HERHANGİ BİRİNİ Mİ?

APTAL MISIN
NESİN SEN?

BÖYLECE BÜTÜN BİR GECE, KORKUNÇ ŞEYLERE SEBEP OLABİLECEK...

...BOMBALI KIRMIZI MERSEDESİ BEKLEDİK.

DERKEN GECENİN ORTASINDA BİRDEN TELEFON ÇALDI.

(*) BEŞİR CEMAYEL (d. 10 Kasım 1947 - ö. 14 Eylül 1982), Lübnan Falaşlan Partisi genel başkanı ve eski Lübnan devlet başkanı (seçildikten üç hafta sonra bombalı bir suikast sonucu öldürülmüştü). (Ayrıca bkz. "EKLER" bölümü → FALAŞLILIK.)

BEYRUT'A UÇUŞUMLA İLGİLİ PEK
BİR ŞEY HATIRLAMİYORUM.

TEK HATIRLADIĞIM, SAPLANTILI
BİR BİÇİMDE ÖLÜMDÜ DÜŞÜNDÜĞÜM.

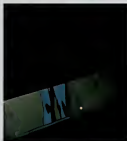
ÇÜNKÜ KIZ ARKADAŞIM YAKU
BİR HAFTA ÖNCE BENİ TERKETMİŞTİ.

ÖLÜM, BENİM İNTİKAMIM OLABİLİRDİ.

BÖYLECE HAYATININ
SONUNA KADAR...

...KENDİNİ SUÇLU HİSSEDERDİ.

ÖLÜMÜM HAKKINDA FANTEZİ KURARKEN, BEYRUTA
YAKLAŞIYORUZ. İNSANLARIN ACELEYLE TERK ETTİĞİ,
OTELLERİ VE PLAJLARI OLAN BİR ŞEHİR.

BİR AN GRUPTAN AYRILIP
TERMINALE GİRİYORUM.

SAHKE YOLCULUĞA ÇIKMIŞ YA DA
HALSİNASYON GÖRÜYOR GİBİYİM.

ULUSLARARASI BİR HAVAALANINDAYIM SANKİ.

TERMINALDE DURMUŞ,
GİTMEK İSTEDİĞİM YERİ
SEÇMEYE ÇALIŞIYORUM.

UÇUŞLARI GOSTEREN PANONUN ÖNÜNDE
BÖTÖN SEÇENEKLERE SAHİBİM.

BÖYLE DOLANIP
DURURKEN...

...BİRDEN NELER OLDUĞUNUN
FARKINA VARIYORUM.

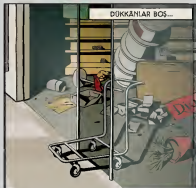

PENCEREDEN BÜTÜN TWA VE AIR FRANCE UÇAKLARININ BOMBALANMIŞ OLDUĞUNU GÖRÜYÖRÜM.

PARAMPARÇA OLMUŞLAR.

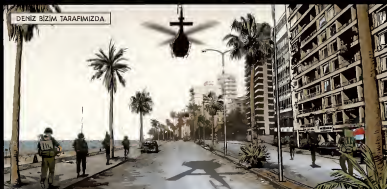
HAVAALANINDAN ŞEHRE DOĞRU
YÜRÜMEYE BAŞLIYORUZ.

YÜKSEK OTEL BİNALARI
YANIBAŞIMIZDA YÜKSELİYOR.

DENİZ BİZİM TARAFIMIZDA.

BULUNDUĞUMUZ GENİŞ CADDEDE YÖRDMEYE DEVAM EDİYORUZ. O SIRADA YOLDAN GEÇMEKTE OLAN KİŞİNİN BİR KESKİN NİŞANCI OLUP OLMADIĞI HAKKINDA BİR FİKRİMİZ YOK.

GÖRÜNÜŞTE ZARARSIZ BİR MÜZİSYEN.

ANİDEN KESKİN BİR NİŞANCI KARŞIDAKİ OTELİN ÜST KATLARINDAN BİZE ATEŞ AÇIYOR.

BİZ KORKUDAN TITREKEN...

...CEHENNEMİN ORTASINDA
BİRDEN TELEVİZYON MUHABİRİ
RON-BEN YISHAI BELİRİYOR.

SÜPERMEN GİBİ KURŞUNLARDAN KAÇARAK DOĞRUGU
YÜRÜYÖR. KURŞUNLAR KAFASININ ÜSTÜNDEN UÇUYOR. ÖNÜN-
DEKİ KAMERAMAN İSE KORKU İÇİNDE YERDE SÜRÜNÜYÖR.

BURASI ÖNEMLİ BİR CADDEYDİ. BİR YOL DİREKT OLARAK
BATI BEYRUT'TA BULUNAN HAMRA CADDESİ'NE GİDİYÖRDÜ.

İSRAİLİN EN ÖNEK SAVAŞ MUHABİRİ
RON BEN-YISHAI O GÜN HAMRA
CADESİNDE HAKİM OLAN
ÇİĞİRLİĞİ HİÇ UNUTAMAMIŞTI.

**RON
BEN-YISHAI**

"İSLİK GİBİ BİR SES HATIRLIYORUM. BİZE ROKETATARLA SALDIRIYORLARDI VE BU, KIZILDERİLİ-
LERİN OK ATMA SESİNE BENZİYORDU. ROKET, PATLAMADAN ÖNCE İSLİK GİBİ BİR SES ÇIKARTIR.
PATLAMA SESİ YERİNE SADECE İSLİK SESİ DUYARSIN... BİR DE DUVARLARIN TITREMESİNİ."

BÜTÜN BUNLAR OLURKEN, SİVİLER BALKONLARINDA OLURLAR.
KADINLAR, ÇOCUKLAR VE YAŞLI İNSANLAR OLANLARI BİR FİLM İZLER GİBİ İZLERLER.

BİZE HER TARAFIYAN
ATEŞ EDİYORLARDI. ÖYLE KI
ÇADDENİN KARŞI TARAFINA DAHI
GEÇEMİYORDUK.

ORDUDA, EĞİTİM SİRASINDA HEP MAG(**)
KULLANMIŞTIM. BU YÜZDEN, ŞİMDİ VERDİKLERİ GALİLE(***)
EŞKİSİ GİBİ ATEŞ EDEMEDİĞİMİ FARK ETTİM.
BANA KEŞİNLİKLE BİR "MAKİNELİ TÜFEK" GEREKLİYDİ

EREZ, BANA BİR İYİLİK YAP
VE MAG'INI BANA VER...
BÖYLECE BİRLİKTE
KARŞINA GEÇEBİLİRİZ

FRENKEL DELİRDİN Mİ?
ATEŞ ALTINDAYIZ. SAÇMALAMAYI
BIRAK DA ATEŞ ET!

O AN, DAHA RADİKAL BİR ŞEY YAPMAM GEREKTİĞİNİ ANLADIM.

AKŞİ HALDE, ASLA BURADAN DIŞARI ÇIKAMAYACAKTIK.

(*) MAG, Genel amaçlı makinelî tüfek (*Mitrailleuse d'Appui Général Purpose Machine Gun*).
(**) GALİL, İsrail'in 'IM' silah firması tarafından tasarlanıp üretilen 7.62 mm. ve 5.56 mm.
mühimmat kullanan, çok amaçlı piyade tüfeği ailesi.

BANA SONSUZMUŞ GİBİ GELEN
BİRKAÇ DAKİKADAN SONRA...

...FRENKELİ CADDENİN
ORTASINDA GÖRDÜM.

HER YERDEN YAĞAN KURŞUNLAR,
ONU SIYIRIRAK GEÇİYORDU.

VE DANS ETMEYE BAŞLADI...

ATEŞ EDEN KESKİN NİŞANCI LARA KÜFÜRLER SAVURDU. ORADA SONSUZA KADAR DANS ETMEK İSTİYOR GİBİYDİ.

BEŞİR CEMAYEL'İN DEV RESMİNİN ALTINDA
VE MERMİLER ARASINDA, SANKİ BİR
VALS GÖSTERİSİ SERGİLEMEKİTİ MAKSADLI...

BEŞİR'LE VALS

FRENKELİN DÂNSI SÜRERKEN, BEŞİR'İN YANDAŞLARI DA 200 METRE KADAR İLERİDE, İNTİKAM
ALMAK İÇİN HAZIRLANIYORLAR: SABRA VE ŞATİLLA (*) KATLIAMI PLANLIYORLARDI

(*) SABRA ve ŞATİLLA Katliamı, (Bkz. kitabın sonundaki 'EKLER' bölümü).

MEZBAHA... FİLİSTİNLİLERİ SORGUYA ÇEKTİKTEN SONRA
ÖLDÜRDÜKLERİ O MEZARLIK.

UYUSTURUCU ALMIŞ GİBİYDİK... ÖLDÜRÜLMÜŞ
FİLİSTİNLİLERİN PARÇALARINI, ANTİSEPTİK VE SU KARI-
ŞIMIYLA DOLDURULMUŞ KAPLARDA TAŞIYORLARDI.

FARMAKLAR, GÖZLER
NE ARARSAN VARDI.

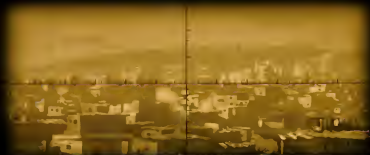

(*) AUSCHWITZ, Nazi Almanyası tarafından II. Dünya Savaşı döneminde Polonya'da kurulumuş en büyük toplama, zorunlu çalışma ve sistematik katliam kampı.

DROR HARAZİ, KATLIAMIN YAŞANDIĞI GÜN TANK BİRLİĞİYLE, MÜLTECİ KAMPLARININ HEMEN DIŞINDAYDI

O GÜN YENİ BİR GÖREV
YERİNE GÖNDERİLDİK.
BİR TEPENİN ÜSTÜNDEYDİ.
BU TEPE, MÜLTECİ KAMPININ
BAĞI KISMINA BAKIYORDU.

**DROR
HARAZİ**

BULUNDUĞUM YERDEN EVLERİ, İNSANLARIN YAŞADIKLARI YERLERİ GÖREBİLİYORDUM.

ARADA ATEŞ AÇILIYORDU. BİZ DE YERLERİNİ
BELİRLEMİYERDİK VE KARŞILIK VERMEYE ÇALIŞIYORDUK.

HİSTİYAN FALANJİST (*) GÜÇLERİ
YAVAŞ YAVAŞ GELMEYE BAŞLAMIŞTI.

(*) FALANJİZM, (bkz. Kitabın sonundaki 'EKLER' bölümü.)

BİZE FALANÜSTLERİN
KAMPRA GİRECEĞİ...

...VE BİZİM DE ONLARI KORUYACAĞIMIZ SOYLENDİ

ONLAR KAMPI FİLİSTİNLİ TERÖRİSTLERDEN TEMİZ-
LEDİKTEN SONRA KONTROLÜ BİZ DEVRALACAKTIK.

BÜTÜN BİR GECE KAMPLARDAN ATEŞ SESLERİ GELDİ VE GÖKYÜZÜ İŞARET FİŞEKLERİYLE AYDINLANDI

ERTESİ SABAH SIVİLLERİ KAMPTAN ÇIKARMAYA BAŞLADILAR

HRİSTİYAN FALANJİSTLERİN KONTROLÜNDE
SIRA HALİNDE YÜRÜYÖRLERDİ

ŞEHİR STADYUMUNA DOĞRU YÜRÜYEN KADINLARI YAŞILARI VE ÇOCUKLARI GÖRDÜK

SİVİLER SIRA HALİNDE YÜRÜRKEN, FALANJİSTLER ONLARA SÖREKLİ BAĞIRIP ARADA HAVAYA ATEŞ EDİYORLARDI

BULUNDUĞUMUZ YERDEN FALAN,İST BİR ASKERİN
YAŞLI BİR ADAMI BİR EVE SOKTUĞUNU GÖRDÜK.

BİR SÜRE SONRA DA SİLAH SESLERİ DUYDUK.

SONRA BİR SESSİZLİK OLDU VE ASKER EVDEN YALNIZ BAŞINA ÇIKTI. ONA SESLENDİK:

NE OLDU?

YAŞLI ADAMDAN
ÖNÜNDE DİZ ÇÖKME-
SİNİ İSTEMİŞ.

REDDEDİNCE DE,
ADAMI ÖNCE
DİZLERİNDEN...

...YİNE REDDEDİNCE
KARHINDAN...

...VE SON OLARAK DA
BAŞINDAN VURMUŞ.

KAMYONLARIN BOŞ GİRİP DOLU ÇIKTIĞINI,
KADINLARIN VE ÇOCUKLARIN KAMPTAN ÇIKAR-
TILIP BULDOZERLERİN GİRDİĞİNİ GÖRDÜĞÜNÜZE
"YOKSA BİR KATLİAM MI OLUYOR?" DİYE HİÇ
DÜŞÜNDÜMÜZ MÜ? OLAYLAR ARASINDA BAĞLANTI
KURDUĞUNUZ VE NERELER OLDUĞUNUN FARKINA
YARDIĞINIZ BİR AN OLDU MU?

EVET OLDU... ADAM-
LARIM, "BİZ GÖRDÜK"
DEDİKLERİ ZAMAN...

TANKIN TEPEŞİNDE OTURURLARKEN...

... BİRDEN BAĞIRMAYA BAŞLADILAR
"İNSANLARI VURUYORLAR"

FALANJİSTLERİN, SNİLLERİ DUVARLARIN ÖNÜNDE
SIRAYA DİZİP VURDUKLARINI SÖYLEDİLER.

HEMEN KOMUTANIMI ARADIM VE ONA KAMPTA
OLANLARLA İLGİLİ DUYDUKLARIMI ANLATTIM.
BANA, "OLANLARI BİLİYORUZ, HER ŞEY KONTROL
ALTINDA. DURUMU RAPOR ETTİK." DEDİ.
BÜ. BENİM İÇİN, "ORDU BİLGİLENDİRİLDİ VE
KONUyla İLGİLENİYOR" DEMEKTİ.

KOMUTA MERKEZİ 100 METRE KADAR GERİMİZDE, YÜKSEK BİR BİNANIN
ÖSTÜNDEYDİ; HER ŞEYİ GÖREBİLECEK KADAR YÜKSEK BİR BİNA...
BİZDEN ÇOK DAHA İYİ BİR GÖRÜŞ AÇISINA SAHİPTİLER.

KATLÂMIN YAPILDIĞI GÜN RON BEN-YISHAI
BİR SAHİL KENTİ OLAN DOCHA'YA GİDİYORDU.

ŞEHİRDE İSRAİL ORDUSUNUN
HAWAALANI VARDI.

YOLDA PALANJİSTLERE AIT ASKERİ ARAÇLAR
GÖRDÜM. NEŞEYLE BAŞIYOR,
SEVİNÇ ÇIĞLIKLARI ATIYORLARDI.

YOLUMA DEVAM ETTİM.

HAVAALANINDA ALBAY RÜTBELİ BİR ARKADAŞIMLA KARŞILAŞTIM. BANA SORDU:

MÜLTECİ KAMPLARINDA
OLANLARI DUYDUN MU?

HAYIR,
NE OLMUŞ?

BEN ŞAHİT OLMADIM AMA
BÖYK BİR KATLİAM GERÇEKLEŞ-
TİRLİĞİNİ SÖYLÜYÖRLER. FİLİSTİNLİLER
VAHŞİCE ÖLDÜRÜLMÜŞLER. ONLARI
KAMYONLARA DOLDURUYOR. GÖĞÜS-
LERİNE HAÇ İŞARETİ KAZIYORLARMIŞ.

YARALILAR VARMIS. BAZILARININ DURUMU KRİTİKİMİŞ. KAMYON-
LARLA KİMSENİN BİLMEDİĞİ BİR YERE GÖTÜRÜLÜYÖRLERMİŞ.

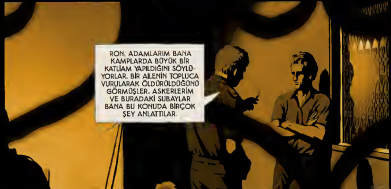
BEYRUTTA GECE
ORTALARDA
DOLANMAYI
SEVMİYORDUM.

"BU YÜZDEN BAHA'DA'DAKİ EVİME GİDİP
BİRKAÇ ARKADAŞIMI YEMEĞE ÇAĞIRDIM."

ZİL TUGAY'IN BİR ALAY'INDANDILAR
BİR ARA ALAY KOMUTANI BENİ BİR KENARA ÇEKTİ

RON: ADAMLARIM BANA
KAMPLARDA BÜYÜK BİR
KATLIAM YAPILDIĞINI SOYL-
YORLAR. BİR AİLENİN TOPLUCA
YURULARAK ÖLDÜRÜLDÜĞÜNDÜ
GÖRMÜŞLER. ASKERLERİM
VE BURADAKİ SUBAYLAR
BANA BU KONUDA BİRÇOK
ŞEY ANLATILAR.

HERKES GİTTİKTEN SONRA, GECE YARISINI BIRAZ GEÇE BİR DUBLE VİSKİ İÇTİM
VE KALDIĞI ÇİFTLİK EVİNDEN SAVUNMA BAKANİ ARIEL SHARON'U ARADIM.

SESİ UYKULU GELİYORDU... ONA "KAMPLARDA KATLIAM
YAPILDIĞINI DUYDUM. FİLİSTİNLİLERİ ÖLDÜRÜYORLAR.
BUNA BİR SON VERİLMELİ." DEDİM.

BANA "BUNU KENDİ GÖZLERİNLE GÖRDÜN MÜ?" DİYE SORDU. "HAYIR,
AMA BUNA ŞAHİT OLAN İNSANLAR VAR" DEDİM. KISA BİR SESSİZLİKTEN SONRA
"TAMAM, UYARDIĞIN İÇİN TEŞEKKÜRLER" DİYE CEVAP VERDİ.

HEPSİ BU KADAR...
NORMALDE, "BUNU ARAŞTI-
RACAĞIM" DEMELİYDİ,
AMA DEMEDİ.

BANA SADECE "UYARDIĞIN İÇİN
TEŞEKKÜRLER, MUTLU YILLAR," DEDİ
VE TELEFONU KAPATILARAK, SANIRIM
UYUMAYA DEVAM ETTİ.

SANA NEYE ŞAŞIRDIĞINI
SÖYLEYİYİM Mİ?
HRİSTİYAN FALANJİSTLER
TARAFINDAN BİR KATLAM
GERÇEKLEŞTİRİLİYORDU
VE KAMPIN ÇEVRESİNDE
ÇEMBERLER HALİNDE
BİRGÖK İNSAN VE ASKER
YARDI. HER GRUP BAZI
ŞEYLERİ BİLİYORDU...

...ÖZELİKLE DE EN ÖNDEKİLER
AMA KİMSE OLANLARI TAM
ANLAMIYLA FARK EDEMEDİ
BİR SÖYKİRİME TANIKLIK
ETTİKLERİNİ ANLAYAMADILAR.

SEN HANGİ ÇEMBERDEYDİN?

İKİNCİ YA DA ÜÇÜNCÜ.

PEKİ NE YAPTIĞIZ?

BİR ÇATIDA DURUP GÖKYÖZÜNDEN İŞARET FİŞEKLERİYLE AYDINLANMASINI İZLEDİK.
BU FİŞEKLER, FALANJİSTLERİN YAPTIKLARI ŞEYİ SÜRDÜRMELERİNE YARDIMCI OLUYORDU

FİŞEKLERİ
KİM ATIYORDU?

BU ÖNEMLİ Mİ?
FİŞEKLERİ ATEŞLEMİŞ
OLMAM YA DA FİŞEK-
LERİN İŞİĞİNİN BİRİLERİNİN
ÖLDÜRÜLMESİNE YARDIM
ETTİĞİNİ GÖRMEM ARASIN-
DA BİR FARK VAR MI?

○ ANKI RUM HALİN
DÜŞÜNÜLDÜRE
FARK ETMEZ

KATLIAMI HATIR-
LAYAMIYORSUN.
ÇÜNKÜ SUÇLULUK
DUYUYORSUN...
KATİLLERİ VE ETRA-
FINDA DURANLARI
AYNI KEFEDE GÖRÜ-
YORDUN. BU YÜZDEN
19 YAŞINDAKİ
HALİNLE KENDİNİ
SUÇLU HİSETTİN.

İSTEMEDEN DE
OLSA "NAZİ" ROLÜNÜ
OYNADIN... İŞARET
FİŞEKLERİNİ ATEŞLEDİN
AMA KATLIAMI SEN
GERÇEKLEŞTİRMEDİN.

KATLAMIN SON GÜNÜ.
BES-BEŞBUÇUK GİBİ UYANDIM.

EKİBİ TOPLARLAYIP SABRA VE ŞATILLA'YA
DOĞRU YOLA ÇIKTIM...

ORAYA VARDIĞIMIZDA DEHŞET VERİCİ BİR MANZARAYLA KARŞILAŞTIK.

VARŞOVA GETTOSU'NDA ÇEKİLMİŞ O FOTOĞRAFI (*) BİR MİSİN? HANİ KÜÇÜK BİR
ÇOCUĞUN ELLERİNİ HAVAYA KALDIRMIŞ OLDUĞU FOTOĞRAFI... SİRAYA GİRMİŞ
KADINLAR, YAŞILAR VE ÇOCUKLAR İŞTE O FOTOĞRAFTAKİ GİBİ GÖZÜKÜYORLARDI

(*) VARŞOVA GETTOSU. (bkz. İlgili fotoğraf ve detaylı bilgi için kitabın sonundaki "EKLER" bölümü.)

TUGAY KOMUTANI AMOS'A GİTMİYİ
DÜŞÜNÜRKEN, AMOS ANİDEN
ORTAYA ÇIKIYOR.

KORUYCUNUN BAŞINA GELECEK,
SINIRLI HAREKETLERLE
ONLARIN DURMASINI SAĞLADI.

ATEŞİ KESİNİ
ATEŞİ HEMEN KESİNİ
BU BİR EMİRDİR,
ATEŞİ KESİNİ

HERKES HEMEN
EVİNE DÖNSÖN.
EVİNİZE DÖNÜN, HEMEN!

KATLIAM BÖYLECESONA ERDL HRİSTİYAN FALANJİSTLER GERİ ÇEKİLDİLER.
KADINLAR VE ÇOCUKLAR KAMPA GERİ DÖNDÜLER.

ORADA OLANLARI ANLAMAK İÇİN, KADINLAR VE ÇOCUKLARLA BİRLİKTE
KAMPA GİRDİK... KAMPIN İÇİNDE HER YER YIKILMIŞTI

GÖZÜM BİR ELE TAKILDI. KÜÇÜK BİR ÇOCUĞUN ELİ... MOLOZLARIN ARASINDA KALMIŞTI
BİRAZ DAHA YAKINDAN BAKINCA BUKLELER GÖRDÜM. TOZ İÇİNDE KIVIRCIK SAÇLI BİR KAFK
BURNUNA KADAR GÖRÜLEBİLİYORDU... BİR EL VE BİR KAFK...

KIZIM DA O KIZLA AYNI YAŞLARDAYDI...
KIZIMIN DA KIVIRCIK SAÇLARI VARDI.

BU MÜLTECİ KAMPLARINDAKİ FİLİSTİNLİLERİN EVLERİNDE KÜÇÜK AVLULAR VARDI. ŞİMDİ BU AVLULAR KADIN VE ÇOCUK CESETLERİYLE DOLUYDU.

ÖNCE GENÇ ERKEKLER VURULARAK ÖLDÜRÜLMÜŞLERDİ...

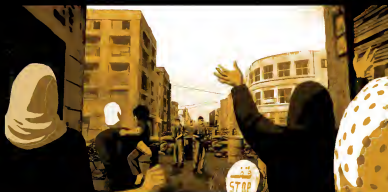
SONRA DA AİLENİN GERİSİ KATLEDİLMİŞTİ.

İLERLEMeye DEVAM ETTİK VE ÇOK DAR BİR GEÇİTE GELDİK. BİR BUÇUK İNSANIN
ANCAK SİĞİBİLECEĞİ DAR BİR GEÇİT... VE BU GEÇİT, BİR İNSANIN BOĞSÜNE KADAR
VARABİLECEK YÜKSEKLİKTE, ÜST ÜSTE YIGILMIŞ CESETLERLE DOLUYDU.

İSTE O AN, KATLIAMIN VE ÜRKÜTÜCÜ BOYUTLARININ FARKINA YARDIM.

FALANJİZM

Falanjizm, 1933 yılında **José Antonio Primo de Rivera** (İspanyol avukat ve politikacı) tarafından, İspanya'yı ele geçirmeye çalışan İspanyol komünistlere karşı geliştirilen, en çok da **Francisco Franco** (İspanyol İlder-diktatör) tarafından uygulanmış otoriter-kralcı ve faşist bir ideolojidir.

1978'deki **İsrail-Lübnan** savaşında, İsrail'in müttefikî olan ve bu nedenle de İsrail tarafından sınır bölgesinde konuşlandırılan, Lübnanlı Hristiyanlardan oluşan politik, faşizan gruba ise **Hristiyan Falanjistler** denilmektedir.

SABRA ve ŞATİLLA KATLİAMI

Lübnan Cumhurbaşkanı **Beşir Cemaî**'in seçildikten üç hafta sonra bombalı bir suikast sonucu öldürülmesi sonrasında; 16 Eylül 1982 tarihinde, İsrail yanlı aşırı sağcı Hristiyan Falanjist milislerin **Batı Beyrut**'ta **Sabra ve Şatilla** adındaki Filistin mülteci kamplarını basarak çocuklar dâhil yüzlerce (750 ile 3.500 arasında olduğu tahmin edilmektedir) kişiyi katletmesi olayıdır. Katliamda (sonradan 2001-2006 yılları arasında İsrail'in başbakanı olan) Savunma Bakanı **Ariel Şaron**'un rolü olduğu bilinmektedir. BBC'ye göre İsrail Meclis Araştırma Komisyonu Şaron'u katliamdan dolayı olarak sorumlu bulmuş, Şaron bunun üzerine Savunma Bakanlığı görevinden istifa etmiştir (öyle ki, daha sonraları kendisine bu rolünden dolayı **"Beyrut Kasabı"** da denilmiştir).

VARŞOVA GETTOSU

Nazi Almanyası'nın İkinci Dünya Savaşı sırasında işgal ettiği Polonya'nın baskentli **Varşova**'da kurmuş olduğu gettoydur (Getto: Bir kentin herhangi bir azınlıkça yerleşilen bölümüne genel olarak verilen ad). Kurucusu, Polonya'nın Genel Valisi **Hans Frank**'ti (daha sonra **Nürnberg Duruşmaları** sonucunda idam edildi). Bu getto aynı zamanda Nazi Almanyası'nın işgal ettiği diğer bölgelerde kurmuş olduğu 400'den fazla gettonun en büyüğüydü. Burada 400.000 civarında Yahudi vardı. 'Nihai çözüm' adı altında Yahudilerin öldürülmeğe başlanmasıyla 254.000 Getto sakini (bazı kaynaklarda 300.000) **Treblinka** imha kampına gönderildi ve hepsi öldürüldü. Ancak bu sevkıyatı durdurmak amacıyla direnişler de oldu ve **Varşova Gettosu Ayaklanması** olarak bilinen ayaklanma gerçekleşti. 19 Nisan 1943'te başlayan ayaklanma, dört hafta sürdükten sonra 16 Mayıs'ta bastırıldı.

BESİR'LE VALS

“Geçmiş unutulabilirsin
ama geçmiş seni unutmaz.”

Eylül 1982'de bir gece, İsraili askerler çevreyi kontrol altında tutarken Hristiyan fanatikler Sabra ve Şatilla Mülteci Kampına girip yüzlerce Filistinliyi katlettiler.

Ari Folman bu İsraili askerlerden biriydi ama 20 yıldan uzun bir süre boyunca ne o geceyi, ne de öncesinde yaşananları hatırlayabildi.

Katliam sırasında ne yapıyordu? **Besir'le Vals**: Folman'ın bu korkutucu soruya cevap arayışını ustalıkla işliyor. Etkileyici çizimleriyle belleğin değişken doğasını ve savaşın işe yaramazlığını vurgulayan **Besir'le Vals**, güncelliğini hâlâ koruyan Filistin sorununa çarpıcı bir bakış açısıyla yaklaşan bir başyapıt.

